

Obszary Szczególnie Narazone

na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego obejmują 4,46% powierzchni kraju

Programy działań na OSN

- Zapoznaj się z obowiązującymi programami działań ograniczającymi odpływ azotu z rolnictwa do wód powierzchniowych i podziemnych
- Jeśli więcej niż 100 ha powierzchni gospodarstwa znajduje się na OSN opracuj bilans azotu metodą na „powierzchni pola” i plan nawożenia
- Jeśli prowadzisz produkcję zwierzęcą na dużą skalę lub jesteś nabywcą nawozów naturalnych sprawdź czy obowiązuje Cię wykonanie planu nawożenia
- Jeśli nie masz obowiązku posiadania planu nawożenia, sprawdź czy planowane nawożenie azotem nie przekracza maksymalnych dawek określonych w programie działań
- Nawozów mineralnych, naturalnych i organicznych nie stosuj na gruntach ornych po 15 listopada i przed 1 marca
- Upewnij się kiedy i w jakich dawkach wolno stosować nawozy na trwałych użytkach zielonych
- Zabezpiecz odpowiednie warunki do przechowywania nawozów naturalnych przez okres 6 miesięcy
- Prowadź ewidencję zabiegów agrotechnicznych wykonanych w gospodarstwie, szczególnie nawożenia
- Dokumentację zachowaj przez okres 5 lat

Szczegółowe informacje nt. OSN znajdziesz na stronach internetowych www.kzgw.gov.pl

Uwaga!

Niewypełnianie programów działań na OSN może skutkować zmniejszeniem płatności bezpośrednich w wyniku kontroli wymogów wzajemnej zgodności

Produkcja rolna w harmonii ze środowiskiem

Dobre Praktyki Rolnicze

Szczegółowe informacje znajdziesz na stronach internetowych:

www.minrol.gov.pl, www.iung.pulawy.pl,
www.schr.gov.pl, www.cdr.gov.pl, www.ksow.pl

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30; 00-930 Warszawa
Informacja tel.: +48 22 623 10 00;
Fax: +48 22 623 27 50, 623 27 51

Efektywnie gospodaruj nawozami

STOP

STRATOM AZOTU I FOSFORU

Chroń środowisko naturalne

Pamiętaj:

Nawożenie to nie tylko korzyści ale także zagrożenia

Azot i fosfor to najważniejsze składniki plonotwórcze
Niewykorzystane przez rośliny przenikają do wód
i powodują eutrofizację
Gazowe związki azotu nasilają „efekt cieplarniany”

Racjonalne, zgodne z zasadami dobrej praktyki rolniczej nawożenie to:

Oszczędność nawozów i mniejsze koszty produkcji
Bezpieczna żywność, czysta woda
i zdrowe powietrze

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

STOSUJ DOBRE PRAKTYKI W NAWOŻENIU

Nawożenie dostosuj do potrzeb roślin i gleby

- Poznaj wymagania pokarmowe roślin. Skorzystaj z zaleceń nawozowych dla wybranej rośliny
- Poznaj odczyn i zasobność gleb w gospodarstwie. Analizę chemiczną gleby wykonuj regularnie co 4-5 lat

Optymalna zawartość składników pokarmowych w mg/100 g gleby

P ₂ O ₅	K ₂ O	Mg
15-17	10-17	3-7

- Stosuj nawożenie wszystkimi niezbędnymi składnikami pokarmowymi, w odpowiednich proporcjach
- Pamiętaj o konieczności wapnowania gleb kwaśnych. Wapnowanie to żywna gleba i lepsze plony

Odczyn gleb (pH), poniżej którego niezbędne jest wapnowanie

Bardzo lekka	Lekka	Średnia	Ciężka
4,5	5,0	5,5	5,6

- Zachowaj zrównoważone saldo składników pokarmowych. Nadwyżka bilansowa składników to większe koszty nawożenia i rozpraszanie składników do środowiska
- Nie przekraczaj dawki 170 kg N/ha w nawozach naturalnych (obornik, gnojowica, gnojówka) rocznie

Zawartość składników mineralnych w kg na 1 tonę lub m³ nawozu naturalnego

Nawóz	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
Obornik	5	3	5-6
Gnojowica	3-4	2-3	3-4
Gnojówka	3-5	-	4-5

- Zmniejsz dawki nawozów mineralnych jeśli stosujesz obornik lub gnojowicę

10 kg N z obornika zastępuje działanie 3 kg N z nawozów mineralnych
10 kg N z gnojowicy lub gnojówki odpowiada 5-7 kg N z nawozów mineralnych

Stosuj nawozy we właściwym czasie i miejscu

- Mineralne nawozy azotowe stosuj krótko przed siewem i we wczesnych fazach rozwojowych roślin
- Całkowitą dawkę azotu podziel na 2-3 części i zastosuj w terminach optymalnych dla gatunków roślin
- Obornik stosuj pod rośliny o długim okresie wegetacji (buraki, ziemniaki późne, kukurydza etc.)
- Nie stosuj nawozów na glebach zalanych wodą, zamrzniętych lub pokrytych śniegiem
- Nawozów naturalnych i organicznych nie stosuj po 30 listopada i przed 1 marca
- Gnojowicy i gnojówki nie stosuj na polach bez okrywy roślinnej, położonych na stokach o nachyleniu większym niż 10%
- Nie stosuj nawozów mineralnych, organicznych, obornika i gnojówki w odległości mniejszej niż 5 m od jezior i zbiorników o powierzchni do 50 ha, cieków wodnych, rowów i kanałów

- Nie stosuj gnojowicy w odległości mniejszej niż 10 m od jezior i zbiorników o powierzchni do 50 ha, cieków wodnych, rowów i kanałów

- Nie stosuj żadnych nawozów w odległości mniejszej niż 20 m od jezior i zbiorników o powierzchni powyżej 50 ha, ujęć wody i morskiego pasa nadbrzeżnego

Przestrzegaj przepisy i zalecenia

- Stosuj tylko nawozy WE lub nawozy dopuszczone do obrotu przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz nawozy naturalne
- Nawozy naturalne stosuj dogłębowo lub wymieszaj z glebą w najszybszym możliwym terminie, ale nie później niż 24 h po zastosowaniu
- Gnojowicę i gnojówkę magazynuj w szczelnych i zamkniętych zbiornikach
- Obornik przechowuj na płycie gnojowej
- Przed zastosowaniem nawozu zapoznaj się z zaleceniami producenta odnośnie jego stosowania
- Pamiętaj, że uprawa międzyplonów jest najlepszą metodą zabezpieczenia azotu glebowego przed wymywaniem
- Skorzystaj z usług doradcy rolniczego, który pomoże Ci w opracowaniu planu nawożenia dla Twojego gospodarstwa
- Wykorzystaj program komputerowy (NawSald) lub kalkulatory internetowe do samodzielnego przygotowania planu nawożenia w gospodarstwie

